

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. lde küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. lde küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Az utolsó hat év munkája.

— Haladás minden vonalon. —

Írta: Koncz Ákos.

Az érdemeket letagadni, az érdemes ember munkáját lekicsinyelni manapság egészen divattá vált. Beteges ambícióju emberek tollat tagadnak és ítéletet mondanak elevenek és holtak felett abban a hiszemben, vagy jobban mondva botor hitben, hogy ez által a maguk utját egyengetik. Az ítélkezés közben természetesen lamentálnak és sirató asszonyok módjára jajognak városunk elmaradottsága felett, szemére hányva a város vezetőségének azt, hogy semmit sem dolgoznak, csak a pótdó emelésén gondolkoznak.

Elfelejtik ezek az urak, hogy éppen ők az okai annak, hogy nagyon sok eszme az ő macskodásuk és nyügölődésük miatt nem testesülhetett meg. Prokruszteszi ágyba rántottak minden üdvös dolgot. Valóságos gyártelepét rendezték be a halasztási indítványoknak. Ebben a gyárban kovácsolták össze azokat a kerékkötőket, mely a józan haladást meggátolta. Alig volt az utolsó hat év alatt közgyűlés, amelyben egy-két jól előkészített ügyet le ne vették volna a napirendről. Hogy miért vették azt le, nem is lehet megmondani. Egyetlen érvük az volt, hogy a bizottsági tagok nagy többsége nem tanulmányozhatta eléggé az egyes ügyeket. A Hortobágy hasznosításának nagy kérdése, a szervezeti szabályzat módosításával kapcsolatos fizetésrendezés ügye éveken járta a bizottságokat, a tanácsot. Azt lehet mondani, hogy szóról-szóra tudták a bizottsági tagok ezek javaslatait, de mivel egyesek népszerűségének ártott volna a javaslatok tárgyalása, kerestek kibuvót a napirendről való levételre és talán még most is végeznék romboló munkájukat, ha egy egészséges áramlat keresztül nem huzta volna számitásaikat. Hogy pedig ez megtörtént, jajognak, vádolnak, rágalmaznak, azt állítván, hogy a városi tanács hat év alatt semmit sem tett, hanem ellenkezőleg a várost behajította az adósságok tengerébe.

Mivel pedig ezen a világon manapság, midőn a közönség egy része vakon hisz az irott és nyomtatott betűkben, — nem lehet olyas valamit írni, mely ne akadna könnyen hívőre, megtévesztik a lelkeket és sokszor még az értelmesebb rész sem vesz fáradságot a vakmerő állításokat valódi értékükre szállítani. A nagy és üres mondások és igaztalan állítások foglyul ejtik a gyöngébbeket

és tömegesen tódulnak vezetőik után, kiket a szenvedély hangosakká tesz. Se nem kérdenek, se nem hallanak, se nem látnak, hanem követik a handabandázókat, meg nem gondolva, hogy ha vak vezet a világtalant, mindketten a gödörbe eshetnek.

Mert valóban vaknak, vagy a rosszakarat által vezetett embernek kell azt tartanunk, aki azt állítja, hogy az utolsó hat év alatt városunk nem haladt és nem emelkedett. Mi, akik a város közigazgatási életét az alfajától omegájáig ismerjük, szintén állítjuk, hogy az utolsó hat év városunk történetében egy egész korszakot jelent. Állításainkat a közgyűlések jegyzőkönyveivel és a helyi lapok igazságos birálatával bizonyíthatjuk. És ha valami ügy, mely az egyetértés jegyében ébredt életre, mindeztideig nem került a jó alapozás dacára sem betetőzésre, ennek okát éppen azokban kell keresnünk, akik halasztási indítványokkal akadályozták meg az építés befejezését. Ha vád érhet valakit, az bizonyára nem a város vezetősége és tanácsa, hanem az a csoport, mely mindenféle álokoskodással és furfanggal igyekezett megölni az eszmét, amely a városi ügyekbe belevitte a politikát, a megtévesztés minden eszközét, a lebecsmérlés mérgezett fegyverével sújtva le azokra, akik elég merészek voltak az ő maradi törekvéseikkel szembe szállani.

Végigtekintve az utolsó hat év munkahalmazán, mely a városi tanács becsületes törekvéséből állott elő, joggal állíthatjuk, hogy az ezen munkát kicsinyelő és lebecsmérlő emberek vádjai nélkülözik az igazság minden kriteriumát. A modern alkotások egész sorozata fűződik a Kovács József polgármester és a városi tanács nevéhez és működéséhez. A közgyűlési jegyzőkönyvek a becsületes törekvéseket feljegyezték, ezeket letagadni nem lehet, ha pedig valaki ezt tagadja, akkor ezt csak azért teszi, mert a bosszu elvette ítélőképességét.

Az utolsó hat év munkáját tömör vonásokban a következőkben mutatjuk be. *Végleg rendeztük az egyházi és iskolai segélyeket, felépítettük az iparosiskola épületet, rendeztük az ispotály-lapos ügyét, külön kezelésbe vevén a városi nyomdát, a házipénztár jövedelmét fokoztuk, maholnap befejezik a nagyerdei körutat, építettünk tiz tanyai iskolát, megvettük a guti vasutat, megalkottuk a tizenöt év aluli gyermekeknek a korcsmák, vendéglők és táncmulatságokban megjelenését tiltó szabályrendeletet, módosítottuk a vásárrendtartásra*

vonatkozó szabályrendeletet, összeállítottuk a vagyoneleltárt, megcsináltuk a világitási vállalat üzletszabályzatát, a vízvezeték és csatornázási munkákat elhatároztuk és tiz kutat megfurattunk, a debreczen-pallag-hajdusámsoni vasutat kiépítettük, felépítettük a gazdasági ismétlő iskolát, a muzeum céljaira megvettük a Hatvan-utca 23-ik számú házastelket, előnyösen megkötöttük a 17 milliós kölesönt, kibővítettük a városi szegényházat, kibővítettük a jéggyárat, elkészítettük a villamos telepet. Támogattuk továbbá telekadományokkal és építési anyaggal a görög katolikus templom felépítését, a homokkerti főtutat kiszélesítettük, megkezdjük a temetők rendezését, megalkottuk az utmesterek és utkaparók nyugdíjszabályzatát, tárgyalás alatt van a világitási vállalat alkalmazottainak nyugdíjszabályzata.

Rendezte a városi tanács az Arany-Bika bérletének rég húzódó ügyét, felépíttette a bábaképzőt, a gyermekmenhelyet, illetve lelenházat, a csendőrkerületi parancsnokság részére laktanyát és lakóhelyet szerzett, hozzájárulást szavazott meg a közgyűlés a ref. főgimnázium építéséhez, szabályrendeletet alkotott a hordár és bérkoesi iparról, parcellázta és jó áron értékesítette az ispotály lapos üres telkeit, a sertés konzum vásár ügyében dolgozott, rendszerezte a muzeumőri állást, bővítette az óvodákat, rendezte a sertésvásár teret, telket adott a siketnéma intézetnek, megalkotta a sütők szabályrendeletét, megvette a Szikszay-féle házat, tárgyalta és már-már befejezi a Stenczinger ház megvételének ügyét, több házastelket előnyös árban megszerzett, különböző utak készítéséről gondoskodott, a világitási hálózatát fejlesztette, szervezte az állandó népnevelési bizottságot és erről szabályrendeletet alkotott, módosította a gyámpénztári szabályrendeletet, elkészítette a vízvezetéki, vízdijszabályozási, csatornázási, a város általános szabályozási tervezetét, a város építkezési szabályrendeletet, megkötötte az állammal a tanjai iskolák átvételére vonatkozó szerződést, a városi nagybérletek, gazdasági épületeit részben átvette, részben kijavíttatta, megalkotta a kölesöntési szabályrendeletet, meghosszabbította az átírási szabályrendelet érvényét, elintézte több helyi vasutvonal részére megszavazandó segély ügyét, számtalan üdvös javaslatot terjesztett elő a Hortobágy hasznosításának megoldására, a közművelődési palota ügyét tárgyalta, a szegényügy rendezéséről szabályrendeletet alkotott, óriási áldozatot szavazott meg a Debreczenben létesítendő egyetemnek, elkészítette a telek értékelkedési illetékről szóló szabályrendeletet, rendezte a vásár felügyelői hivatalát, közegészségügyi és köztisztasági szabályzatot készített, végül a szervezeti szabályzat módosítására és fizetésrendezésre vonatkozó javaslatot elfogadta.

A közgyűlés az elsorolt ügyeket a városi tanács kezdeményezéséből tárgyalta le, miután az életrevalóságáról és hasznosságáról meggyőződést szerzett. Ezeknek az ügyeknek előkészítése nagy munkával járt és a város polgármestere és tanácsa igazán tiszteletreméltó törekvést fejtettek ki e város érdekében. Aki ezt eltagadja,

az az igazságot az erőszakkal törekszik agyonütni, mert konokul tagadja azt, amit a közgyűlési jegyzőkönyvek napnál világosabban bizonyítanak.

A való letagadása, a becsületes munka el nem ismerése a gyöngébbek és ingatagabb jellemű emberek előtt lehet jó kortesfogási eszköz, de semmiesetre sem követelheti, hogy a komolyan gondolkodók felüljenek ennek a tartalom nélkül való hireszteléseknek. Sőt többet mondunk. Ha a városi tanács életrevaló, a város jövő fejlődését célzó nemes törekvései nem végződtek teljes sikerrel, ha munkája, melyet a becsületesség, a hivatali kötelesség jegyében végzett, nem hozták meg a remélt és kívánt eredményt, akkor ennek az oka éppen azon bizottsági tag uraknak szelet vető, vihart arató törekvésében keresendő, melylyel mesterségesen, a szenvedélyek felszításával, a politika bevonásával, az elmék megtévesztésével, a furfang minden nemével, vádaskodások özönével, a tények letagadásával és a rabulisztika minden eszközével, valamint a vezetésre vágyó hatalom kierőszakolásával és a halasztási indítványok egész özönével dolgoztak a közgyűlésen. A közgyűlési jegyzőkönyvek írott betűinek tanúsága szerint a hat év alatt majdnem egy fél-száz indítvány gyártódott a hatalomhan folytonosan gyengülő tábor boszorkánykonyháján és talán a retrograd törekvés most is tartana, ha a bizottsági tagok életre ébredt nagy mozgalma vétőt nem kiáltott volna a nagy halasztók felé. És ezt az átkos munkát egyes vezető emberek végezték, hol maguk állva a csatasor élére, vagy pedig mellékutakról lövöldözve a kötelességét becsületesen teljesített városi tanácsra.

Régi igazság, hogy a városok nem fejlődhetnek egészséges és modern irányban, ha az egyetértés és az egy célra törekvő akarat nem egyesülnek, ahol a nemes törekvést lekicsinylik, a munkát el nem ismerik és pártszempontokat visznek a közgyűlés termébe. Ez a szellem, ennek mesterséges ápolása és egyes embereknek a hatalom után való rendetlen törekvése okozta azt, hogy nem tudtunk annyit elérni, amennyit a város nagy vagyona és tanácsának erkölcsi ereje, munkássága és modern gondolkodása biztosított volna.

Városunk polgármesterét és tanácsát nem érheti tehát vád abban a tekintetben, hogy a hat esztendő munkátlanul töltötte volna el. Mi ismerjük városunk közigazgatásának multját, nem kicsinyeljük az utolsó harminc év alkotásait, sőt tisztelettel honoráljuk az ezen idő alatt végzett munkát, azt azonban jó lélekkel állíthatjuk, hogy a város közigazgatási története, a város annalesei nem mutatnak fel szebb, munkában eredményesebb, törekvésben nemesebb, modern gondolkodásban haladóbb munkát, mint az utolsó hat év. Igaz, hogy ezen alkotások igénybe vették az adófizető polgárok áldozatkészségét, de anyagi eszközök nélkül nagyot, szépet, nemeset, hasznosat alkotni nem lehet. Hogy pedig a létesítések kellő körültekintéssel, a viszonyok mérlegelésével épültek fel, már csak az is bizonyítja, hogy míg más vagyonos városok pótdója 30—60—80% közt

ingadozik, Debreczen sz. kir. város 18% közköltővel dolgozik.

A város polgárságának, illetve a törvényhatósági bizottságnak nemsokára alkalma lesz ítéletet mondani választott tisztviselőinek munkássága felett. *Nem is akarunk himet varrni az elmondott sorokban a városi tanácsra, csak a való tények bemutatásával akarunk rációfólni azokra a levegőből kapott és a gyűlölség jegyében megtermett vádakra, melyek igaztalanul bírálják meg a város vezető embereinek hat éves munkásságát.*

És mi meg vagyunk győződve, hogy ezt a rációfolást elfogadják mindazon igaz elméjű emberek, akik a lefolyt hat év közgyűléseinek eseményeire visszaemlékeznek.

Közgyűlés.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hónap 30-án közgyűlést tartott Weszprémy Zoltán főispán elnöklésével. A bizottsági tagok közepes számban jelentek meg és igen sokan hiányoztak azok közül, akik nélkül nem is tudtunk közgyűlést elképzelni.

Elnöklő főispán megnyitván a közgyűlést, meleg szavakban emlékezett meg néhai Kiss Albert lelkész, bizottsági tagról, ki munkás életében nagy lelkiismeretességgel szolgálta a város ügyeit. Indítványozza, hogy emlékezetét örökítsék meg a jegyzőkönyvbe, mit a bizottsági közgyűlés egyhangulag elfogadott.

A polgármesternek az utolsó három óról és az 1907. évről szóló jelentését a közgyűlés tudomásul vette és ez utóbbinak kinyomatását és a bizottsági tagok közt leendő szétosztását elrendelte.

A „Ne temere“ decretum ellen a közgyűlés felir a kormányhoz és képviselőházhoz, továbbá e tárgyban megkeresi a társtörvényhatóságokat is, hasonló szellemű felirat készítésére.

A belügyminiszter által módosított csatornázási és vízvezetéki szabályrendeletet a közgyűlés tudomásul vette.

A zenede 60.000 koronát kért a várostól. Hosszas eszmecsere után a közgyűlés a kért 60.000 koronát megadta oly módon, hogy évenként tíz éven át 6000 koronát fizet.

A kereskedő társulat kérésére a polgári iskola segélyét 3500 koronára emelte fel.

A Julián-egyesületnek 500 korona segélyt szavaztak meg, a színház épületére és butorozására pedig 20.000 koronát.

A kollegium második könyvtárosi állás javadalmazására a ref. egyházkerület 1600 korona segélyt kért. A közgyűlés ezt azzal adta meg, hogy a könyvtár a vasárnap és ünnepnapokat kivéve, legalább esti 8 óráig nyitva legyen.

A közgyűlés elhatározta, hogy a Simonffy-utcai bérházakba a villamos világítást 8000 korona árban bevezetteti.

A Stenczinger-féle ház megvételére vonatkozó szavazást a bizottsági tagok elégtelen száma miatt elhalasztották.

A világítási vállalat alkalmazottainak nyugdíj-szabályozatát a közgyűlés elfogadta, valamit kimondta, hogy a sámsoni vasutvonal mellett a nagyerdő fái 20—20 méter távolságra kivágandók.

Az 1909. évi költségvetést a közgyűlés általános-ságban és részleteiben elfogadta.

Jánosi Zoltán biz. tag a nyomda költségvetése tárgyalásánál interpellációt jelentett be a „Debreczen“ nyomtatása ügyében, valamint megkérdezte, hogy mi igaz abban, hogy a nyomda az államvasuti nyomtatványok megszerzéséért egy bizottsági tag a maga részére províziót tűzött ki. A polgármester az első kérdésre kijelentette, hogy a „Debreczen“ lapnak van fizetetlen terhe, amely azonban remélhetőleg befolyik, az utóbbira Vecsey Imre főjegyző, mint a nyomdai felügyelőbizottság elnöke azt felelte, hogy Márton Imre biz. tag valóban 8%-os províziók kötött ki a hirlap részvénytársaság javára a nyomtatványok megrendelése esetén, minthogy azonban a nyomda nem ment bele az üzletbe, a tárgyalások megszakadtak.

Révi Nándor dr. hevesen kikel Márton Imre eljárása ellen és azt kívánja, hogy ezen eljárást helytelenítse a közgyűlés. Peczkó Ernő dr. biz. tag szintén megátalással hallja az esetet, de mivel Márton Imre biz. tag nincs jelen, azt indítványozza, hogy az auditor et altera pars elvénél fogva vegye le ez ügyet a közgyűlés a napirendről az időre, mikor Márton Imre is jelen lesz.

A római katolikus egyház azon sérelmét, hogy az iskolai segélyt a város a szerződés megkötése előtt adja ki, a közgyűlés nem teljesítette.

A homokkerti lakosok által kért 400 kor. alapítási költségét a közgyűlés nem adta meg.

Több kisebb ügy elintézése után a közgyűlés véget ért.

A rendezett tanácsu városok polgármestereinek kongresszusa.

A rendezett tanácsu városok országos egyesülete hétfőn délelőtt 10 órakor tartotta alakuló közgyűlését Budapest az újvárosháza dísztermében. A közgyűlést dr. Szentpáli István nyitotta meg, ki szívélyesen üdvözli a városok megjelent képviselőit és tudatja a közgyűléssel azon öröndetes hirt, hogy a kormány és az országgyűlés a jövő évi költségvetésbe 2.000.000 korona segélyt vett föl a városok közigazgatási költségeinek részbeni fedezésére. Majd kifejti, hogy a városoknak még sok megoldandó kérdése van; ilyenek a városi kölcsön biztosítása, a kötelező tüzbiztosítás és a községi takarékpénztár föllállítása. Az alakuló közgyűlés jegyzőül Esztergom, Losoncz és Ujpest városok főjegyzőit kéri föl. Ez után jelenti, hogy az egyesületbe eddig 39 város lépett be, de azon reményének ad kifejezést, hogy a közel jövőben még sokkal több fog belépni, azonkívül tagjai az egyesületnek 67 polgármester, 471 városi tisztviselő és 8 országgyűlési képviselő.

A tárgysorozat következő pontja értelmében megválasztott a tisztikar. Elnök: dr. Szentpáli István. Al-elnökök: Wimmer Imre, Mayerszky Béla. Titkár: Várhidy Lajos. Ügyész: dr. Földvári István. Megválasztott azonkívül még 21 tanácsstag: dr. Bogdán Zsivkó, Csenne Gyula, Debreczeny István, Folgens Kornél, dr. Francisci

Lajos, Gödry Ferenc, Hiemesch Ferenc, Jankovics Dezső, Kludik Gyula, dr. Mátéffy Ferenc, Wagner Sándor, dr. Zádor János, báró Diószeghy Zsigmond, Farkas Jenő, Fincsicsek Mihály, Marsovszky Árpád, Mészáros Károly, Dörr Albert, Gerisits Zoltán, dr. Ugró Gyula és Vecsey Zsigmond polgármester. Póttagok: Somossy Béla, Muzsai Béla és Palkovits Emil. Számvevő-bizottsági tagok: Bódogh Lajos, dr. Makray Mihály, dr. Újfalussy Jenő, Póttagok: Eiselt Antal, Schöpp János és dr. Sramkó Andor.

Varhidy Lajos egyesületi titkár a jövő évi költségvetési előirányzatot olvassa föl, amit a közgyűlés elfogad; az egyesületi pénzeket a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja fogja kezelni. A jövő évi közgyűlés helyének és idejének meghatározását a tanácsra bízták.

Osváth Andor esztergomi főjegyző fölolvasta a belügyminiszterhez intézendő memorandumot a városok rendelkezéséről szóló új törvényről. Többek hozzászólása után a föllíratot teljes szövegében elfogadták.

A városok állami támogatásának módja tekintetében két módzat merült föl. 1. A rekonpenzáció, amely szerint minden város igényt tart kárpótlásra az állami föladatok ellátásáért. 2. A szükséghez mért segítség, például a fedezetlen hiány 50 százalékának az állam részéről való fedezése.

A kongresszus mereven egyik megoldási módot sem fogadja el, hanem a kettőnek az összeegyeztetésére törekszik, s azért azt javasolta, hogy az összes városoknak állami föladatok végzéséért járó kárpótlás fele osztassék föl a városok között, a másik fele pedig osztassék föl azon városok között, amelyeknek 50 százalékánál magasabb pótdadjuk van, még pedig a pótdadó nagysága szerint.

A városi hitelviszonyok rendezésénél szó volt a megalakítandó „városok országos bankjáról“, a városi kölcsönök konvertálásáról, a községi takarékpénztárakról.

A városi tisztviselők fizetésrendezésénél egy olyan törvényjavaslat benyújtása vált szükségessé, amelyben a városi tisztviselők olyan fizetési osztályokba osztatnának be, miként az a vármegyei tisztviselőknél történt s ezen törvény oly időben tárgyalandó le, hogy az 1909. január 1-től életbeléptethető legyen. Hogy pedig a városok ezen törvényt végrehajthassák, ennél fogva előlegül a 2 millió koronából olyan összeg volna adandó az egyes városoknak, ami a jelenlegi fizetések összege s a rendezett fizetések összege közti különbségnek megfelel, amely előleg pedig az 1909. július 1-ig megállapítandó állami dotáció összegének végleges megállapításakor az egyes városoknak jutandó összegekbe beszámítandó volna.

Bortermelésünk.

Bevégződött a szüret, a tőkék bőven ontották Isten áldását és rogyásig megteltek a pincék zamatos új borral. Sok és jó bor termelt az idén és valóban egy emberöltő óta nem volt az országnak ehez fogható bortermése. És mégis gondterhes arccal járkálnak a termelők, mert hiába a sok jó bor, ha nincsen vevő.

Bizony nem irigylésre méltó a sorsuk. Ha rossz az év és kevés a bor, (amint az elmúlt három évben volt) úgy kevés a bevétel és a befektetett tőke alig hozza meg kamatját, ha pedig sok bor terem, úgy nem lehet eladni, mert nincs, aki elfogyasztja. Scylla és Charybdis között lebeg folyton a szőlősgazda, sohasem tudja, hogy élvezni fogja-e verejtékes fáradságának gyümölcsét, vagy pedig hiába dolgozott és robotolt-e egész éven át, küzdött az elemi hatalmakkal, gondozta, óvta a szőlőtőkét a sok állati és növényi ellenségtől és felebaráti rosszakarattól! Egy anya nem csügg oly szeretettel gyermekén, mint a szőlősgazda szőlejen s ennek egyedül tudható be, hogy a sok csalódás és veszteség dacára szőleink felujtása még mindig serényen folyik, mert bizony fáradságukért és munkájukért szőlősgazdánk anyagi rekompenciát eddig vajmi keveset kaptak.

De miben rejlik ezen sajnálatos jelenség oka? Röviden azt felelhetném: Mert hazánkban nem isznak bort, mert az összes bortermelő államok között Magyarországnak van a fejekénti legkisebb borfogyasztása, ellenben a pálinkafogyasztásban mindjárt Oroszország után következünk. Mindenki megdöbben, ha ezen rideg statisztikai számokat szemléli, és önkénytelenül felmerül a gondolat, hogy ezen segíteni kell. De hogyan?

Szövetségünk kitűnő igazgatója: Dr. Drucker Jenő ur, két év előtt egy igen érdekes és tanulságos könyvecskét adott ki. „A mi nemzeti italunk“ címmel, amelyben részletesen leírta a fennálló bajokat és egyúttal rámutatott azok orvoslására is. Nagyon ajánlom, hogy mindenki, akit ezen kérdés érdekel, olvassa el a fentemlített tanulságos könyvet. Jelen cikkem keretében e dolgokat csak egész röviden akarom vázolni, de hogy olyanok, akik soha szőlészettel és borászattal nem foglalkoztak, megérthessék a mai visszás helyzet eredetét, szükséges, hogy egy rövid visszapillantást vessek hazánk bortermelése és kereskedelmének utolsó 25 évi történetére.

Az elmúlt század nyolcvanas éveinek elején a magyar bortermelés és kereskedelem virágzása tetőpontján volt. A termelők könnyen és jól értékesítették boraikat, a külföld szívesen vette őket és itthon is sok fogyott el. Borainkat elküldtük a világ minden részébe, meg is becsülték és meg is fizették őket.

A nyolcvanas évek végén bekövetkezett a filloxera-vész. Virágzó szőleink rohamosan elpusztultak és rövid néhány év múlva 1892-ben. kénytelenek voltunk megújítani határainkat az olasz bor előtt, miután országunk bortermése oly csekély volt, hogy a helyi fogyasztást sem elégítette ki. Ez a tíz év a legszomorubb fejezet hazánk borászatának történetében, mert akkor sikerült részben lelkiismeretlen borpancsolóknak, de még sokkal nagyobb részben közigazgatási ügyetlenségek, erőszakos, faj- és felekezeti gyűlölet által elkapott kereskedelmellenes hecc-hadjáratok által boraink hírnevét és kereskedelmünk hírnevének tisztességét oly alaposan tönkretenni, hogy még sok év fog elmúlni, míg az akkor kapott sebek teljesen be fognak hegedni.

Ezen tíz év alatt vesztette el a bor népszerű jellegét mint nemzeti italunk, melyet évszázadokon át

birt. A bor elsősorban drága volt, szegény ember nem tudta megfizetni, hozzá szokott tehát a pálinkához és sörhöz. Hozzá még az állam hihetetlen magasságu fogyasztási adóval sújtotta, mely az amugy sem olcsó italt még jelentékenyen megdrágította és luxuscikké tette. A jómódu ember pedig nem ivott, mert a bor többnyire rossz volt és minden cseppje felett ott lebegett a pancsolás és borhamisítás ámenje.

Az évek multak és óriási pénzáldozatok árán sikerült elpusztított szőlőinket felujítani. 1900-ban volt ismét az első számbavehető bortermelésünk, de a termelt bor értékesítése igen nehezen ment. Külföldi vevőinket elvesztettük, a magyar bor hirneve tönkre volt téve, országunk közönsége pedig elszokott a borivástól.

Szerencsére az olasz borvámklauzula nemsokára lejárt és az ország bortermelői és kereskedői felzúdulása folytán nem ujtották többé meg. Ez nagy megkönnyebbülés volt mindenkire nézve és megkezdhattuk a szanálás nagy munkáját. Elsősorban meg kellett szoktatni közönségünkkel a borivást. De ez nem ment könnyen, miután az elmúlt évek termése átlag gyenge volt és a borarak ennél fogva meglehetősen magasak, hozzá még a horribilis fogyasztási adó is akadályozta a borivás népszerűsödését.

Elérkezett végre az idejé, melyben először adtak felujított szőlőink teljes, jó termést. Az idejé szüret eredményét 7—8 millió h.-literre becsülik, tehát a duplájára annak, ami tavaly termelt. Kivitelünket legfeljebb 1 millió hektoliterre lehet értékelnünk, marad tehát 6—7 millió hektó bor, amelynek az országban el kell fogyni, ha nem akarjuk, hogy egy, a Franciaországhoz hasonló, kiszámíthatatlan kárt okozó borkrisis következzen be. Végre is 6—7 millió hektoliter nem oly óriási mennyiség, miután országunk lakosságára fejenként alig 30—35 liter esnek, míg Franciaország és Olaszországban a fejenkénti borfogyasztás meghaladja a 100 litert, tehát a háromszorosát annak, amit nekünk el kell fogyasztanunk, hogy borászati mérlegünk egyensulya ne szenvedjen.

A bor az idén potom áron kapható és különösen, ha a boritaladó eltörlésére indított akció — amint reméljük — eredményteljes lesz, ugy falusi korcsmában 20—25, városi vendéglőben pedig 30—40 krajcárért igen jó bort kell, hogy mérjen a vendéglős, miután kitűnő hegyi borokat kapni ma már 12—14 krajcárért literenként, míg a közönséges homoki borok ára 7—8 krajcárra süllyedt. A borkereskedő ma kicsinyben is jó bort adhat 20—25 krajcárért literenként, a bor tehát jóval olcsóbb a sörnél és összehasonlíthatatlanul jobb, egészségesebb és kellemesebb ital, mint a sör. Persze az, amit most mondok, idejé új borra vonatkozik és az óbor ára megfelelően magasabb szintű a finomabb fajboroké, de 20 krajcárért ma a legjobb fajban is kapható a termelőnél.

Talán ez a körülmény jótékonyan fog hatni a pálinkafogyasztás csökkenésére az alsóbb néposztály rétegeiben, ahol sokan a bor drágasága miatt szokták meg a pálinkaivást.

Teleki Andor.

Védekezés a por ellen.

(Macadam-utak pormentesítése.)

Irta: Fekete Géza szűvárosi köztisztasági tiszt.

A por ellen, az emberi szervezet ezen legnagyobb ellensége ellen való hathatós védekezést — lehet mondani — a teljes megoldás elé juttatta az a kísérletezés, amelyet Budapest székesfőváros köztisztasági hivatala tekintélyes áldozat árán most fejezett be. E lap hasábjain ismerttettem már azt a próbakísérletezést, amelyet a porolaj feltalálója, a pozsonyi Apolló kőolajfinomító-gyár szivességéből végeztem. Nem ismeretlen ez az anyag a legtöbb magyar város szakközegei előtt sem, mert mint tudom, ugyancsak az Apolló-gyár szivességé folytán alkalma volt ezen anyag kipróbálására a legtöbb, talán valamennyi város szakközegeinek.

Hogy mégis szükségesnek tartom a porolaj használhatóságáról ismertetést közölni, — ennek okául azt hozhatom fel, hogy a főváros által igen fontosnak minősített ezen kérdés teljes megoldása érdekében nagyobb áldozat árán oly alapos tanulmányozás tárgyává tétetett a köztisztasági hivatal részéről a porolaj alkalmazása, amelyre a mai viszonyok között a vidéki emporiumok közül egy sem vállalkozhat s így feltételezem, hogy a részletkérdésekre is mindenben kiterjedő kísérletezés eredménye tanulságos lehet.

Folyó év május 8-ától kezdve egész szeptember végéig állandóan kísérleteztünk a porolajjal. Figyelemmel kísértük a leöntött utszakaszok állapotát az időjárás minden változásai közepett és végeredményképen, hatósági helyszíni szemlén, az illetékes valamennyi szakközeg véleményének meghallgatásával megállapítást nyert a porolaj tökéletes használhatósága.

Megállapítva lett, hogy az olajjal kezelt utterületeket, bár azok a folyó évben vízzel locsolva nem lettek, a háromszori olajozás a mai mai napig is teljesen pormentes állapotban tartotta fenn.

Még a mészkőből épült, mészkő-murával terített utak is — mint a hűvösvölgyi utvonalak — profiljukat kifogástalanul megtartották. Azokon kátyuk, vagy kátyuképződés nyomai nincsenek.

Különösen szembevető volt az olaj hatása oly utvonalon, amelynek egyrésze ujonnan építve, az olajjal való kezelésre nem volt alkalmas s vízzel locsoltatott, míg a másik rész, mely felbontatlanul maradt, leolajozva lett. Az ujonnan jól megépített utterületen a kátyuképződés nagy méretű volt (a vízzel való állandó locsolás és esőzések következtében), míg a régi szakaszon az olajozás folytán a profil kifogástalan volt és a felület kemény, aszfaltszerű réteggel borítva. — kátyuképződésnek nyomát sem mutatta. Az ujonnan épített szakaszon a felület meglapult és a sárképződés igen erős, míg az olajjal kezelt régi szakasz szilárd és pormentes volt.

A helyszínen járt bizottság véleményét a következőkben foglalta össze: „A macadam-utak olajjal való öntözése nemcsak pormentesítés céljára kiválóan alkalmas, hanem az utak karbantartására is lényeges befolyással bír“.

Ami a porolaj eredményes használatát illeti, erre vonatkozólag a következő tapasztalatokra jutottunk:

A jókarban levő, eléggé nyergelt (profilírozott) és lehetőleg kátyutlan makadam-burkolat csak az esetben lesz alkalmas a porolajjal való leöntésre, ha az eléggé szilárd, vagyis legalább 1½—2 hónappal előbb ágyasztatott be. Az olajozandó területet előbb a portól meg kell tisztítani. Erre a célra legalkalmasabb az u. n. krapacs (sárhuzó), mert ezzel a kövek között levő por, mint szükséges kötőanyag, eltávolítva nem lesz. Az így lehuzott terület ha kellőképp ki van száradva, az olajozásra már alkalmas.

Az olaj kiöntésére bármely szerkezetű locsoló kocsit lehet használni, ha az egyenletesen önt. Az egyenletes öntésre szükség van, mert ha túlságos sok olaj kerül egy helyre, ott folt képződik, amely hosszabb időn át szagot terjeszt.

Egy négyzetméter utterület első ízben való leöntésére 7/10 kg. olaj teljesen elegendő; de 1 kgr.-nál több semmi esetre sem szükséges. Ez a mennyiség ugyanis éppen elegendő arra, hogy 6—8 hétig a porképződést teljesen meggátolja. — A második öntésre átlag 0.5 kgr., a harmadik öntéshez ennél is kevesebb kell egy négyzetméterre s a három öntés cca 6 hónapra elegendő.

Az adott mennyiség (első öntésnél 1 m² 1 kgr.) kiöntése nem ajánlatos egyszerre. Sokkal eredményesebb, ha vékonyabb öntés mellett 2—3 ízben egymás után megy gyorsabb lépésben a kocsi végig az uttesten s úgy önti ki az olajat, mert így a beszívódásra idő engedtetik. Ha az első öntés jól sikerült, a második és harmadik már nagyon gyorsan megy, mert az olajjal áztatott uttest csak keveset vesz be s ezt jól fel is használja a por lekötésre.

Nem kevésbé fontos az olaj minősége sem. Véleményem szerint az Apolló-gyár porolaja úgy a közönséges (szagos), mint a szagtalan, helyesen összeállított anyag s e célra a legalkalmasabb. Első öntésre ajánlatos a közönséges olaj, mert residium-tartalma (amely pedig a fedőanyag megkötésénél fontos szerepet játszik) nagyobb, mint a szagtalané. De az érezhető szag sem kellemetlen kora tavasszal, mert a hőség még nem oly nagy, hogy erősebben fejleszteni. Később második, harmadik leöntéshez és különösen kényesebb utakon ajánlatos a szagtalan olaj használata.

Az olaj maga nem egyéb, mint a nyers kőolajból a petroleum, parafin, benzin, glicerin stb. gyártása után visszamaradó kék olaj, amely csupa nehezen illanó szénhidrogénekből áll. Legjobb anyag az, amelynek fajsúlya 0.9, 320° C-on alul illó alkatrésze nincs és amelynek viszkozitása 25° C-nál 4. Naftát, gyantát, gyantaolajat, karbolsavat stb., szóval ártalmas anyagot tartalmaznia nem szabad.

A hosszú kísérletezés után ezek a leszűrődött tapasztalataim. Hiszem, hogy helyes következtésekre jutottam, mert úgy a beszerzett és kiöntött anyag mennyisége (100.000 kgr. olajat használtunk el a folyó évben), mint az olajjal kezelt cca 85.000 m² utterület terjedelme elég biztosíték

arra, hogy a hivatal speciális munkaköre mellett elég alkalmam volt az eredmény konstataálására. De a porolaj használhatósága mellett fontos érv gyanánt felemlíthetem azt is, hogy a hivatal oly értelmű előterjesztésen dolgozik, hogy lehetőleg már a jövő évben az összes macadam-utak, úgy a beltelken, mint a kültelken 1.200.000 m² terjedelemben olajjal portalaníttassanak.

Érdekes felemlítenem azt is, hogy a beltelken egy előkelő villanegyedben leöntött utcának, a a Nagy János-utcának háztulajdonosaihoz kérdőíveket küldött a hivatal, amelyben választ kér arra, hogy az olajozott területen a szagról és a pormentességről mint vélekednek s kívánatosnak tartják-e az olajozást, vagy inkább a vízzel való locsolást óhajtják? A beérkezett válaszok majdnem kivétel nélkül feltétlenül az olajjal való pormentesítést sürgetik és az utak pormentességét elismerve, a szagot alig érezhetőnek nyilvánítják.

Véleményem szerint a macadamszerű burkolás pormentesítése a porolaj használatával végleges megoldást nyert s ebben, ha őszinték akarunk lenni, az elismerés az Apolló kőolajgyár (Pozsony) vezetőségét illeti első sorban, mert ők voltak, kik fáradtság és munkakímélés nélkül, ugyszólván belekényszerítették a szakembereket a próbába, amely végeredményében a városi közönség egészségi viszonyait, de kényelmét is szolgálja.

Csanád vármegye községi és egyéb lakott helyei hivatalos neveinek jegyzéke.

A m. kir. belügyminiszter az 1908. évi március hó 30-án 35,309—1908. IV.—a. sz. alatt kelt rendeletével Csanád vármegye községeinek neveit az 1898. évi IV. t.-c. 2. §-a és ugyanezen rendeletével a Csanád vármegye községei területén levő puszták, telepek, majorok és egyéb lakott helyek neveit az 1898. évi IV. t.-c. 3. §-a alapján következőleg állapította meg:

I. *Battonyi járás:*

1. Battonya, Battonya, Czikóhalom, Szionda (eddig Szionda—Basarága néven), Tompapuszta.
2. Kevermes, Kevermes, Vizespuszta, Kevermesi puszta.
3. Kis-Iratos, Kis-Iratos.
4. Marczibány-Dombegyház, Dombegyház, Kisdombegyház (eddig Mattencloit-Dombegyház néven).
5. Mezőhegyes, Mezőhegyes, Belsőfecskepuzsza, Belső-kamaráspuzsza, Belsőmezőhegyespuszta, Belsőpercepuzsza, Kovácsházpuszta, Külsőfecskepuzsza, Külsőkamaráspuzsza, Külsőmezőhegyespuszta, Külsőpercepuzsza, Nesze.
6. Református-Dombegyház, Magyardombegyház.
7. Tornya, Tornya, Justhtanya.

II. *Központi járás:*

1. Alberti, Csanádalberti.
2. Ambrózfalva, Ambrózfalva.
3. Apátfalva, Apátfalva, Kákás.
4. Földeák, Földeák, Gajdospuszta (eddig Kisgajdos és Nagyajdos külön neven), Óföldeákpuszta, Annamajor, Karabukamajor, Kistanya, Ködmönös, Nagysiktanya, Ürmöstanya.
5. Kis-Királyhegyes, Királyhegyes.
6. Lele, Püspöktele, Kiskopáncs, Nagykopáncs, Sándor-major (eddig Teletető néven is).
7. Magyarcsanád, Magyarcsanád, Bökény (eddig Beke és Kincstártelep néven is).
8. Nagymajláth, Nagymajláth.
9. Pitvaros, Pitvaros.

III. *Mezőkovácsi járás (eddig kovácsházi néven).*

1. Apáca. Csanádapáca, Kisapáczapuszta, Nagypáczapuszta, Vilmamajor.
2. Dombiratos, Dombiratos.
3. Kunágota, Kunágota, Kupapuszta.
4. Magyar-Bánhegyes, Magyarbánhegyes, Hárítanya, Mandeltanya, Telbisztanya, Vertántanya.
5. Mezőkovácsháza, Mezőkovácsháza, Bélamajor, Mezőkovácsházapuszta.
6. Református-Kovács háza, Reformátuskovács háza.
7. Tót-Bánhegyes, Nagybánhegyes, Kaszaperpuszta, Nagybánhegyesi puszta.
8. Vég-Egyháza, Végegyháza.

IV. *Nagylaki járás:*

1. Csanád-Palota, Csanádpalota, Nagykirályhegyespuszta.
2. Kövegy, Kövegy.
3. Nagylak, Nagylak.
4. Sajtény, Sajtény.

V. *Makó rend. tan. város*):*

Igásitánya, Rákositánya, Bogárázóánya, Csókásitánya, Dálitánya, Dáliugar, Eperjesitánya, Gacsibatánya, Hatrongyosítánya, Honvéd, Igásiugar, Járánditánya, Kelemenhid, Kopáncstánya, Semlyékitánya.

A költségvetés tárgyalása.

— Poroszlai László felszólalása. —

A költségvetés tárgyalása alkalmából Poroszlai László biz. tag igen szép és tartalmas beszédben kelt a költségvetés reálitásának védelmére. Meggyőző, érvekben gazdag felszólalásából a következőket közöljük:

Mint a felügyelő-bizottságnak egyik tagja, nem hagyhatom szó nélkül azokat a támadásokat, melyek az 1909. évi költségvetés betérjésére alkalmából a városi gazdálkodás ellen egy helybeli lap intézett s mely támadások alkalmasak lehetnek arra, hogy azoknál, kiknek nem áll módjában személyes meggyőződést szerezni az ellenkezőkről, aggodalmat keltsen.

Általánosságban kimondta, hogy az szándékosan úgy van összeállítva, hogy a valóságnál kedvezőbb színben tűnjék fel.

Beigazolódott, hogy ez az állítás alaptalan volt, mert a felügyelő bizottság, mely a legtüzesebb vizsgálat tárgyává tette a költségvetést, még olyan módosítások iránt is tehetett javaslatot, mely a pótdadót a főszámvevő javaslatával szemben csökkentené.

E felügyelő-bizottságnak elnöke pedig tudvalevőleg Márton Imre ur, ki a szóban levő laphoz igen közel áll. Megnyugtathatjuk tehát az aggodalmaskodókat, *hogy a költségvetés igenis reális.*

Ami a 108,000 K beállítását illeti, *ez törvényen alapszik* (1886. évi XXII. t.-c. 124. §.), de az 1907. évi zárszámadáshoz csatolt főszámvevői jelentésben utalva is van már Bkgy. 71—1907. évi rendelkezésére, mely a miniszter rendelete alapján megtiltja azt az eddig követett rendszert, hogy a pénztári maradvány nagyrésztét betéti könyvre félretegyék, *hanem mutassák ki, mint pénzkészletet.*

Jól tudjuk, hogy a múltban ilyen megtakarított pénzekből még 700,000 korona bérpalota építésére is telt.

De felvették az előző évi pénztári maradványt a költségvetés felhasználható tételei közé a múltban is mindig, a miről bárki meggyőződhetik, ha a költségvetéseket megtekinti.

Teljesen alaptalannak az az aggodalom is, hogy *más években nem lesz ily nagy pénztári készlet, mint kifejtettem: mindig volt, de mesterségesen apasztották.*

Lehetett volna az idén is sokkal több mert a tisztviselők drágasági pótlékára a múlt évben megszavazott 45,000 K fedezetére sem jelölt ki alapot a közgyűlés, ez is a jöv. többletből telt ki.

Nem kell attól félni, hogy a város most már a pótdadó tengerébe fúl, *vagy mint a „Debreczen“ mondja: „el kell majd árverezni a városházát is“*, mert tíz év óta 900,000 koronával emelkedtek a város kiadásai s a pótdadó, mely volt már 43% is, 18%-ra apadt.

Aminek az a magyarázata, hogy a város helyes finánc politikát folytat s az olcsó bankkölcsönt jól jövedelmező vállalatokba fekteti. Házait, földjeit jobban jövedelmezteti.

Az a célzás továbbá, mintha a 108,000 koronát az Osztrák m. banktól felvett kölcsönből azért tették félre, hogy ezáltal nagy pénztári készletet teremtsenek, egyszerűen nem áll, — mert meggyőződünk arról, hogy az teljesen külön betéti könyvön kezeltek addig is, míg rendeltetési céljára lesz fordítható.

Legyen tehát egészen nyugodt Debreczen város közönsége, mert fényesen beigazolódott, hogy a költségvetés reális s a csökkenő pótdadó igazolja, hogy a vagyonkezelés jó irányban halad.

*

Valóban kötelességünknek, tartjuk, hogy *Poroszlai László* bizottsági tagnak, ugyis mint a felügyelőbizottság egyik érdemes tagjának tegnap elmondott fejtegetését a legnagyobb elismeréssel honoráljuk. Poroszlai László tudásának erejével, szakképzettségének egész súlyával bebizonyította a költségvetés reálitását és ezzel halomra döntötte azon könnyelmű állításokat és vakmerő ráfogásokat, melyeket a *Márton Imre* biz. tag lapja szórt a tanácsra. Annál inkább kötelességünk megemlékezni a Poroszlai László mindent világosságba helyező fejtegetéséről, mert napjainkban egyesek annyira megtévesztették a lelkeket, oly rém híreket korpoltáltak a város vagyonkezeléséről, hogy komoly veszedelemben forgott a város jó hírneve. A mesterségesen szerte szórt rágalom köde azonban le szállott az igazság napja előtt és *Poroszlai László* beszéde minden elfogulatlan embert meggyőzött arról, hogy a városnál a legtisztább kezű, becsületes, a város érdekeit minden tekintetben védő gazdálkodás folyik.

Amily nyereségnek tartjuk a város nagy érdekeire a *Poroszlai László* bizottsági tagságát, épp oly tisztelettel köszöntjük őt nemeshangu és tartalmas felszólalásáért, érvekben és meggyőző erőben gazdag fejtegetése miatt. Higgadt, nyugodt előadása, mely az igazságot kereste és az igazságot meg is találta, még azokat is meggyőzte, akik csak nehezen tudtak felszabadulni a *Márton Imre* nyomása alul.

Meg vagyunk győződve, hogy bizottsági közgyűlésünk a jövőben is szívesen veszi a Poroszlai László alapos hozzászólásait, melyért mi most neki köszönetünket és elismerésünket fejezzük ki annál is inkább, mert ő nem csak az igazságot mutatta ki, hanem a város vezetőinek becsületes törekvését is megvédte, elismerte.

Poroszlai László után *Vecsey Imre* főjegyző összegezte az elmondottakat és szintén azon erős meggyőződésének adott kifejezést, hogy a költségvetés reális alapon nyugszik. *Vecsey Imre* szavait nagy figyelemmel hallgatták a bizottsági tagok és beszédének végén mindenki elismerte, hogy az igazságot a közgyűlési teremben régen nem védelmezték meg oly szépen, mint Poroszlai László és Vecsey Imre.

Hirek.

— **Eröss Lajos meghívása.** Debreczen sz. kir. város református papválasztó közönsége október 26-án egyhangulag lelkészének hívta meg Eröss Lajost, a tiszántuli ref. egyházkerület püspökét.

— **Elnökválasztási mozgalmak.** A debreczeni izraelita hitközség az üresedésben levő elnöki állásra Balkányi Miklós dr.-t, Gutfreund Sámuel dr.- és Rosenfeld Salamont jelölték. Az elnökválasztó közgyűlés november 1-én lesz.

— **A reformáció emlékűnepe.** A reformáció emlékűnnepén a városi tanács is képviselteti magát és kebeléből ezen szép ünnepségre Oláh Károly és Csóka Sámuel tanácsnokokat és Konez Ákos tb. tanácsnokot küldte ki.

— **Mozgalom Szabolcs vármegye törekvése ellen.** Márk Endre, Poroszlay László, Jánosi Zoltán, Peczkó Ernő dr., Révi Nándor dr., Tafler Ignác, Muraközy László, Kardos László, Tóth István és Bruckner Ernő dr. városi bizottsági tagok indítványt adtak be, melyben tiltakoznak Szabolcs vármegye területcsontító törekvése ellen és küldöttség adja át a belügyminiszternek ezen tiltakozást. A jog- és pénzügyi bizottság az indítványt pártolólágg terjeszti a közgyűlés elé, a küldöttséget azonban csak akkor ajánlja szervezni, ha a dolog ismét felszínre kerül.

— **Az utadóelőirányzat.** A város 1909. és 1910. évről szóló utadó számadását a jog- és pénzügyi bizottság elfogadta és azt a közgyűlésnek is elfogadásra ajánlja.

— **Házvételi tervek.** A debreczeni sertésvágótársulat Degenfeld-téri házát a városnak felajánlotta megvételre. A jog- és pénzügyi bizottság megbizta a főügyészt, hogy az ajánlatot kötelező formában szerezze be. — Ugyancsak a bizottság özv. Kraszula Mátyásné Hadház-utca 11. számú házát 6000 korona vételárban megvételre ajánlja a közgyűlésnek.

— **A Simonffy-utcai bérházak villamos világitása.** A jog- és pénzügyi bizottság legutóbbi ülésén kimondta, hogy a Simonffy-utcai bérházakba a villamos világitásnak 8000 korona költséggel való bevezetését a közgyűlésnek ajánlani fogja.

— **A színház butorozása.** A színházi butorok, különösen a páholyok berendezése bizony-bizony nagyon elavult már az idők folyamán. A város jog- és pénzügyi bizottsága azt javasolja a közgyűlésnek, hogy új butorozásra szavazzon meg 8000 koronát.

— **A jövő évi költségeloirányzat.** A jog- és pénzügyi bizottság a héten letárgyaltta a jövő évi költségvetést és azt a közgyűlésnek elfogadásra ajánlja. A bevételek és kiadások között 184,000 korona különbözet mutatkozik, melyet póttadóval kell fedezni. A póttadó 18 százalék lesz, tehát nem 83 százalék, mint Márton Imre bizottsági tag ur állította.

— **Gondnoksági ülés.** A debreczeni tanyai állami elemi népiskola gondnoksága folyó hó 26-án ülést tartott Oláh Károly gondnoksági h. elnök elnöklésével. Előadó jegyző Konez Ákos bejelenti, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter a még

üresedésben levő tanyai iskolai tanítói állásra Gáll István, Szoboszlai Sándor, Lente Miklós, Lakatos Károly és Varga Gerő okleveles tanítókat nevezte ki, vagyis azokat, kiket a gondnokság kinevezésre ajánlott.

A városi tanács a tanyai iskolákat felárkoltatta és gledicia-sövényvel veszi körül. Megkereste a gondnokságot, hogy az eleven növény biztosítására a kerítésül szolgáló glediciát két évig szakszerűleg gondoztassa. A gondnokság ezt elrendeli, annál is inkább, mivel ezen sövények gondozása a gazdasági szakoktatásra kötelezett tanulók által mint tanulási anyag, elvégezhető.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter a tanyai iskolák bebutorozására 6000 koronát engedélyezett. A gondnokság által meghirdetett árlejtésre 7 ajánlat érkezett be, melyek közül a gondnokság Blaskovits Mihály és társa ajánlatát fogadta el. A cég az összes butorozásokat 35 nap alatt készíti el 5600 koronáért.

A debreczeni gazdasági egyesület megkereste a gondnokságot, hogy népszerű gazdasági előadásokat fog a télen tartani a tanyai iskolákban és ezen célra a tantermek átengedését kéri. A kérelem teljesítését a gondnokság pártolólágg terjeszti a kir. tanfelügyelőhöz.

A gondnokság tudomásul vette a főmérnök jelentését, hogy a tanyai iskolák, egy elepi iskola kivételével, készen vannak. Ez okból felkéri a kir. tanfelügyelő urat, hogy az iskolák átvételére nézve sziveskedjék határidőt kitűzni. A gondnokság az átvételhez a maga részéről Dávid Mihály gondnokot és Konez Ákos gondnoksági jegyzőt küldi ki.

A gondnokság átvizsgálta Dávid Mihály gondnok múlt évi számadását és azt illetékes helyre juttatja.

Az ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére elnök Szilágyi Bálint és Horváth János gondnoksági tagokat kéri fel, mely után az ülés feloszlott.

— **Bosznay István kinevezése.** Bosznay István festőművészt, a debreczeni ref. főiskola tanárát, az állami mintarajziskola h. igazgatójává nevezték ki. Bosznay István városunk művészi életében nagy szerepet vitt, méltán sajnáljuk tehát távozását, bár másrészt örvendünk, hogy fényes tehetségének megfelelő tért nyert.

— **Értesítés.** A cs. és kir. 2. számú loávató-bizottság 1908. évi november hó 10-én délelőtt 8 órakor városunkban, a méntelep-laktanya előtti téren katonai lóvásárt tart. Miről az érdekeltek ez uton is értesítetnek. A városi tanács.

— **A hajdumegyei méhészegylet** azon kérelemmel fordult a városhoz, engedné át céljaira az ugynevezett bikaakol telket. A jog és pénzügyi bizottság a kérelmet pártolólágg terjeszti a közgyűlés elé.

Szerkesztői üzenetek.

B. Sátoraljaújhely. A választ magánlevélben elküldöm. A dolognak még utána nézek és az esetleges eredményről értesítést küldök. Lehet, a polgárok anyakönyvében valamelyes nyomra akadok.

— **r. Helyben.** Elolvastam a cikkelyt és szívesen közlöm, ha annak személyeskedő sorait törölhetem. Az ügynek nézetem szerint ártana ez a hang. Méltóztassék a délelőtti órákban felkeresni és akkor szívesen közlöm a cikkelyt.

B. S. Helyben. Ilyen dolgokkal nem foglalkozunk. Inkább szaklapba való, már terjedelménél fogva is. Sok szép eszme van a cikkelyben és valamennyit gazdasági lap olvasói bizonyára szívesen vennék. A kéziratot megőrizzük.

Sz. I. Kassa. Intézkedtünk. Az elismerést köszönjük.